

Is iad na daoine a shocraíonn próiseas breithiúnach. Tugann an Stát cumhacht dóibh breithiúnas a thabhairt, pianbhreithiúnas a thabhairt, thabhairt, agus a chinntiú go bhfuil siad críochnaithe.

BREITHIÚNAIS NÓ GIÚISTISÍ

Is iad na cosantóirí poiblí iad. Feidhmíonn siad thar ceann na saoránach nuair a dhéantar cóir. Is é an post atá acu ná fianaise ar an gcoir a lorg agus a chruthú cé a rinne é.

IONCHÚISITHÉOIRÍ

Seo iad na háiteanna ina réitítear coimhlíntí.

AN CHÚIRT AGUS BINSE

Is iad sin na daoine a oibríonn sna cúlteanna nó sna binsí, amhail breithiúna, giúistísí agus ionchúisitheoirí.

CÉ IAD NA HÚDARÁIS DLÍ?

LITIR CHEARTA DO LEANAÍ

BEADH FIOS AGAT AR DO CHEARTA!

Má tá tú ag dul chun na cúirte

Má tá amhras nó creidim ag na húdaráis dhlíthiúla go ndearna tú coir agus go dtosaítear ar imeachtaí coiriúla i do choinne, **tá sé de cheart agat faisnéis shoiléir mhionsonraithe a beith tugtha duit ar do chearta.**

Míneoidh an bhileog seo a leanas na cearta seo duit

Tá sé de cheart agat aistriúchán agus ateangaireacht a fháil. Ciallaíonn sé seo, má labhraíonn na daoine a oibríonn sa chúirt teanga nach dtuigean tú, tá sé de cheart agat gairmi a fháil chun cabhrú leat tuiscint a fháil ar a bhfuil á rá acu agus doiciméid a thabhairt duit. Caithefidh siad cúnamh gairmiúil a lorg freisin má bhíonn deacracht agat feiceáil nó labhairt. Mar shampla, is féidir leo duine a labhraíonn teanga chomharthaíochta a aimsiú nó doiciméid a sholáthar i mbraille.

2 AN CEART CHUN AISTRIÚ AGUS ATEANGAIREACHT

Má tá rud ann nach dtuigean tú, is féidir leat fiafraigh faoi.

- Cén choir a bhfuil said a cur i do leith.
- Cén bealach a gceidtear gur ghlac tú páirt sa choir.
- Cad iad do chearta.
- Conas a oibríonn na himeachtaí coiriúla.
- Cé a bheidh ag glacadh páirte sna himeachtaí coiriúla.

Tá sé de cheart agat a bheith ar an eolas ar bhealach soiléir simplí:

1 AN CEART CHUN FAISNÉIS A FHÁIL

BEADH FIOS AGAT AR DO CHEARTA!

Má tá tú ag dul chun na cúirte

Cruthaíodh an bróisiúr seo faoi chuimsiú an tionscadail

Child-Friendly JT

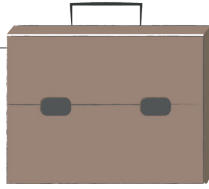
An ceart atá ag mionaoisigh ar fhaisnéis, ar aistriúchán agus ar ateangaireacht in imeachtaí coiriúla: Uirlis atá cairdiúil do leanaí a fhorbairt JUST-AG-2016-O6-76O674

Ní hionann tacaíocht an Choimisiúin Eorpaigh do tháirgeadh an fholseacháin seo agus formhuiniú ar abhair an fholseacháin, lena léirítear tuairimí na n-údar amháin, agus ní féidir freagracht a chur ar an gCoimisiún as aon úsáid a d'fhéadfaí a bhaint as an bhfaisnéis atá ann.

3 AN CEART CHUN DLÍODÓIR

Tá sé de cheart agat dlíodóir a fháil chun do chúis a chosaint. Is féidir leat iarraidh ar dhlíodóir a bhfuil muinín agat as a fheiceáil. Mura bhfuil dlíodóir agat agus más féidir go bhféadfaí tú a choinneáil mar smachtbhanna, ní mór dóibh ceann a thabhairt duit os comhair na cúirte. D'fhéadfadh an tseirbhís seo a bheith saor.

Áirítear leis an gceart seo freisin:

- Is féidir leat labhairt le do dhlíodóir chun comhairle a fháil sula dtéann tú chun na cúirte agus/nó ag údaráis dlí.
- Is féidir le do dhlíodóir dul in éineacht leat fad is atá na húdaráis dlí ag cur ceiste ort, agus is féidir leis/léi labhairt leat chun tú a chosaint.
- Is féidir le do dhlíodóir dul in éineacht leat le linn imscrúduithe nó fianaise a dhéanann na póilíní.
- Tá do chomhráite go léir príobháideach.

4 AN CEART CHUN DO MHÁTHAIR, ATHAIR, NÓ CAOMHNÓIRÍ DLÍTHIÚLA A BHEITH AR AN EOLAS

Tá sé de cheart agat go dtabharfaidh na húdaráis dlí an fhaisnéis chéanna a thugann said duitse do do mháthair, d'athair nó do chaomhnóirí dlíthiúla chomh maith. Mar shampla, ba chóir a chur in iúl dóibh go bhfuil amhras orthu go ndearna tú coir, cad iad na cearta atá agat, conas a oibríonn na himeachtaí coiriúla, cé a bheidh rannpháirteach, na céimeanna a leanfar, srl.

Tá cásanna ann nach bhfuil sé chun leasa do mháthair, d'athair, nó do chaomhnóra dlíthiúil a beith ar an eolas. Sna cásanna seo, is féidir leat a iarraidh go gcuirfí duine fásta eile ar an eolas. Ní mór don údarás glacadh le údaraigh den sórt sin.

5 AN CEART CHUN DO MHÁTHAIR, D'ATHAIR, NÓ DO CAOMHNÓIRÍ DLÍTHIÚLA I RITH DO IMEACHTAÍ COIRIÚLA

Is féidir le do mháthair, d'athair nó do chaomhnóirí dlíthiúil a bheith in éineacht leat le linn na n-imeachtaí coiriúla ar fad. Mar shampla, nuair a chaithfidh tú labhairt le breithiúna nó le hionchúisitheoirí.

Tá cásanna ann nach bhfuil sé chun leasa do mháthair, d'athair, nó do chaomhnóra dlíthiúil dul in éineacht leat. Sna cásanna seo, is féidir leat iarraidh ar dhuine fásta eile dul in éineacht leat. Ní mór don údarás glacadh le údaraigh den sórt sin.

6 AN CEART LE MEASÚNÚ AONAIR A FHÁIL

Tá sé de cheart agat measúnú aonair a fháil déanta. Fiafróidh gairmithe a oibríonn sa chúirt ort faoi do theaghlach, faoi do chairde, faoi do chuid staidéir, srl.

Déantar an measúnú seo chun go mbeidh na húdaráis dlíthiúla ar an eolas faoi do chuid riachtanas aonair, agus cinntí a dhéanamh nó bearta a dhéanamh a mheasann siad a bheith oiriúnach do do chás.

De ghnáth, déanfar an measúnú ag tús na n-imeachtaí, roimh an triail cúirte.

7 AN CEART CHUN A BHEITH FREAGRACH AGUS RANPHÁIRTÍOCHT SA TRIALACH

Tá sé de cheart agat freastal ar an triail agus páirt a ghlacadh inti. Ciallaíonn sé seo gur féidir leat a bheith i láthair nuair a bhíonn an triail ar siúl agus do thuairim a chur in iúl.

Mura bhfuil tú in ann freastal ar an triail, tá sé de cheart agat triail nua a iarraidh nó cineál eile achomhairc bhreithiúnaigh a iarraidh, faoi choinníollacha áirithe.

8 AN CEART CHUN AN CHÁS-ÁBHAIR A FHÁIL

a-20	a-21	a-22
●	●	●

Tá sé de cheart agat go mbeidh rochtain agat féin nó ag do dhlíodóir ar na doiciméid a bhaineann le do chás.

9 AN CEART CHUN DO PHRÍOBHÁIDEACHAIS A CHOSAINT

Tá sé de cheart agat do phríobháideacht a chosaint le linn an phróisis. Is iondúil go reáchtáiltear an triail gan poiblí nó féadfaidh an breitheamh/cúirt cinneadh a dhéanamh an triail a thionól in éagmais an phobail.

Ní phoibleofar taifeadtaí na gceisteanna. Ciallaíonn sé seo nach féidir ach leat féin agus na húdaráis iad a fheiceáil agus a chloisteáil.

10 AN CEART AR ACHOMHAIRC A FHIAFRAIGH

Má chreideann tú nach bhfuil meas ar do chearta, is féidir leat achomharc a dhéanamh. Ciallaíonn sé seo gur féidir leat na cinntí a rinneadh a théann i ngoill ort a athbhreithniú.